

# APDIRBAMOJI GAMYBA LIETUVOJE 2001–2021 METAIS: BENDROJO VEIKLOS PELNO ANALIZĖ

**Erika Paliakaitė, doc. dr. Rasa Balvočiūtė**

*Šiaulių valstybinė kolegija (Aušros al. 40, Šiauliai)*

**Anotacija.** Šiame straipsnyje bus kalbama apie apdirbamosios gamybos bendro veiklos pelno analizę Lietuvoje nuo 2001 iki 2021 metų, bus atskleista daug svarbių tendencijų ir skirtumų tarp skirtingų sektorių. Analizė gali būti naudinga siekiant suprasti apdirbamosios gamybos sektorių, jo pelningumą ir galimas įtakas šalies ekonomikai. Skirtingi apdirbamosios gamybos sektoriai pasižymi skirtingu pelningumu. Tekstilės gaminių gamyba pasiekė didžiausią pelną 2021 metais, o mašinų ir įrangos remonto sektorius išlaikė stabilų pelną nuo 2010 metų. Šis skirtumas gali būti susijęs su skirtingais sektorių specifiniais veiksniais, pavyzdžiui, tarptautine konkurencija, rinkos poreikiais ar technologinėmis naujovėmis. Toliau sužinosime, kokia buvo nuostolių patirtis ekonominės krizės metu. Keletas sektorių, įskaitant kitų transporto priemonių ir įrangos gamybą bei variklinių transporto priemonių gamybą, patyrė nuostolius 2009 metais. Tai atspindi ekonominės krizės įtaką šiems sektoriams, nesvarbu, ar tai buvo susiję su sumažėjusia paklausa, finansavimo sunkumais ar kitais veiksniais. Elektros įrangos gamybos sektorius išsiskiria didžiausiu pelnu 2020 metais. Tai gali būti susiję su padidėjusia paklausa pandemijos metu, kai daug žmonių dirbo iš namų ir didino elektronikos įrangos poreikius.

**Pagrindiniai žodžiai:** gamyba, apdirbamoji gamyba, pelno pokyčiai.

## Įvadas

**Temos aktualumas.** Veiklos pelnas – įmonės pelno rūšis, gaunama iš pagrindinės veiklos, neatskaičius mokesčių ir finansinės veiklos rezultato. Įmonės veiklos pelną dažniausiai galima rasti įmonės pelno (nuostolių) ataskaitoje, o jei jis ten nėra išskirtas, labai nesudėtinga jį apskaičiuoti pačiam. Labai dažnai veiklos pelnas sutampa su EBIT – Pelnas prieš palūkanas ir mokesčius, tačiau šių sąvokų painioti nereikėtų – jei įmonės turės kitos veiklos nefinansinių pajamų ar išlaidų, EBIT su veiklos pelnu nesutaps. Dažniausiai veiklos pelnas naudojamas veiklos maržai apskaičiuoti.

**2003–2017 m. Lietuvos investicijų ir pridėtinės vertės santykis buvo mažesnis už ES vidurkį, nors ir gana artimas jam.** Daugelio Lietuvos ekonominių veiklų investavimo intensyvumas yra gana artimas ES atitinkamiems rodikliams, tačiau kelių didžiausių Lietuvos ekonominių veiklų jis buvo pastebimai mažesnis. Viena iš šių veiklų – apdirbamoji gamyba. Vidutiniškai šios veiklos išlaidos investicijoms ES valstybėse sudarė 22,7 proc. sukuriamos pridėtinės vertės, o Lietuvoje šis rodiklis sudarė tik 15,7 proc. Toks atsilikimas kelia klausimų, nes, ekonominės teorijos požiūriu, besivystančios valstybės turi investuoti daugiau, norėdamos pasivyti labiau išsivysčiusias. Rodiklis dažnu atveju buvo siejamas su pasiūlos pusės veiksniais, pavyzdžiui, nepalankiomis kreditavimo sąlygomis ar motyvacijos daugiau investuoti nedidinančia maža darbo jėgos kaina. Vis dėlto dalis atsakymo gali slypėti Lietuvos apdirbamosios gamybos struktūroje.

**Lietuvos apdirbamoji gamyba labiau orientuota į gamybos šakas, kurių investavimo intensyvumas yra žemesnis.**

**Tyrimo problema:** kaip 2001–2021 m. keitėsi apdirbamosios gamybos Lietuvoje bendras veiklos pelnas?

**Tyrimo objektas:** apdirbamosios gamybos Lietuvoje bendras veiklos pelnas 2001–2021 metais.

**Tyrimo tikslas:** išanalizuoti apdirbamosios gamybos Lietuvoje bendrą veiklos pelną 2001–2021 metais.

**Tyrimo uždaviniai:**

1. Atskleisti bendrojo veiklos pelno sampratą.
2. Apibūdinti Lietuvos apdirbamosios gamybos sektorius.
3. Išnagrinėti apdirbamosios gamybos bendrą veiklos pelną Lietuvoje 2001–2021 metais.

### **Tyrimo metodai ir priemonės:**

- 1) mokslinės literatūros analizė, Lietuvos Respublikos oficialiosios statistikos duomenų analizė.
- 2) aprašomoji statistika, duomenų grafinis vaizdavimas.

Tyrimo duomenims išanalizuoti ir rezultatams grafiškai pavaizduoti naudotos *Microsoft Word* ir *Microsoft Excel* programos.

### **Bendros veiklos pelno samprata.**

Verslininkai, kurdami verslą, siekia finansų ir (arba) visuomeninių tikslų. Bet vis dėlto pagrindinis verslo tikslas yra pasiekti pelną. Būtent pelnas pripažįstamas vienu iš svarbiausių veiklos vertinimo kriterijų (Tulvinschi, 2013).

Taigi pirmiausia reiktų paaiškinti, kas yra pelnas. Pelnas – tai skirtumas tarp verslo įmonės uždirbtų pajamų ir joms uždirbti patirtų sąnaudų. Verslo įmonės pelnas yra likutinis rodiklis, apskaičiuojamas kaip įmonei liekantis skirtumas tarp visų gautų per laikotarpį pajamų ir visų patirtų išlaidų. Tai įmonės veiklą labiausiai apibendrinantis rodiklis. Jis susijęs su visais įmonės veiklos rodikliais: turtu, kapitalu, įsipareigojimais, pajamomis, sąnaudomis ir kt., todėl pasitelkiamas vertinant įmonės darbo efektyvumą ir jos veiklą (Rutkauskas ir kt. 2009).

Kita sąvoka, kurią reikia paaiškinti, yra veiklos pelnas. Veiklos pelnas parodo, kiek procentų (arba eurų) veiklos pelno uždirba vienas pardavimo pajamų euras, t. y. jis parodo įmonės tipinės veiklos, neatsižvelgiant į finansinę ir investicinę veiklą, efektyvumą. Tipinė veikla apima ūkines operacijas, susijusias su veikla, iš kurios įmonė keletą ataskaitinių laikotarpių gauna daugiausia pajamų ir kurią įmonė laiko pagrindine. Kuo didesnė (tipinės) veiklos pelno suma uždirbama kiekvienam pardavimo pajamų eurui, tuo geriau valdomas pardavimo pajamų, pardavimo savikainos ir veiklos sąnaudų lygis, tuo didesnis įmonės (tipinės) veiklos pelningumas (Rodiklių skaičiavimo metodika, 2010).

Kita sąvoka, kurią taip pat būtina paaiškinti, yra veiklos pelnas, arba pelnas prieš palūkanas ir mokesčius (EBIT). Pelnas prieš palūkanas ir mokesčius yra vienas svarbiausių įmonės veiklos efektyvumo rodiklių. Jis parodo įmonės pelną, uždirbtą veiklos ir investicinio ciklo metu, bet prieš įmonės finansavimo politikos įtakos pelnui vertinimą ir pelno mokesčio atskaitymą. Šis rodiklis rodo, kokį pelną įmonė būtų uždirbusi, jei ji nebūtų turėjusi finansinių skolų. Dažnai finansinės veiklos rezultatai nulemia paskolų palūkanų sąnaudas, tad tokiu atveju šis pelnas parodo veiklos rezultatai neatskaitytus palūkanų sąnaudų. Siekiant supaprastinti skaičiavimus, praktikoje EBIT dažnai prilyginamas įmonės veiklos pelnui. Tuo tarpu, norint kuo objektyvesnio jo vertinimo, ypač kai įmonės vykdo sudėtingą apskaitos politiką, rekomenduojama išplėsti šio dydžio skaičiavimo bazę, įtraukiant turto vertės sumažėjimo nuostolius, valiutų kurso pokyčio įtaką, pelną iš turto pardavimo, tikėtinus sandorių nuostolius ir kt. (Rodiklių skaičiavimo metodika 2010).

Veiklos pelningumas prieš palūkanas ir mokesčius (arba pelnas prieš palūkanas ir mokesčius) parodo, kiek procentų (arba eurų) pelno prieš palūkanas ir mokesčius uždirba vienas pardavimo pajamų euras, ir atskleidžia visų įmonės pajamų bei sąnaudų, išskyrus finansinių ir pelno mokesčio, poveikį įmonės pelningumui. Kuo didesnė pelno prieš palūkanas ir mokesčius suma uždirbama kiekvienam pardavimo pajamų eurui, tuo efektyvesnė įmonės veikla. Šis rodiklis svyruoja nuo 5–6 proc. prekybos sektoriuje iki 12 proc. ir daugiau telekomunikacijų sektoriuje. Sparčiai augančių, naujų technologijų sektoriuose jis dažnai neigiamas. EBIT – įmonės veiklos vertinimo rodiklis, lygus įmonės pelnui prieš sumokant palūkanas ir mokesčius (Rodiklių skaičiavimo metodika 2010).

Taigi, bendras veiklos pelnas yra įmonės pelno / nuostolių ataskaitoje pateikiama pelno rūšis. Šis pelnas yra lygus įmonės pajamoms minus savikainai. Paprastai šis pelnas būna didžiausias lyginant su kitais pelno tipais.

Lietuvos apdirbamoji gamyba buvo ir išlieka vienas iš svarbiausių ekonominės veiklos sektorių, sukuriantis didelę dalį bendrojo vidaus produkto (BVP), aprūpinantis gyventojus darbu, o vidaus ir užsienio rinką – pagamintais produktais. Pramonės veiklos rūšys klasifikuojamos pagal Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių (2013).

### **Svarbiausi pramonės sektoriai yra:**

1. Kasyba ir karjerų eksploatavimas.
2. Apdirbamoji gamyba.
3. Elektros, dujų, garo tiekimas ir oro kondicionavimas.
4. Vandens tiekimas, nuotekų valymas, atliekų tvarkymas ir regeneravimas (Lietuvos statistikos departamentas).

Kiekviena grupė skirstoma į tam tikras ekonominės veiklos rūšis. Kuriai ekonominės veiklos rūšiai priskirtina įmonė, nustatoma pagal jos gaminamą produkciją (Bražukienė, 2013).

Tiriamas pramonės sektorius – apdirbamoji gamyba – tai visa gamyba, procesas, kurio metu žaliava, atskiri komponentai ar dalys yra paverčiama gatavu produktu. Mokslinėje literatūroje teigiama, kad atliekant ekonometrinį tyrimą pirmiausia yra būtina įvertinti pasirinktų laiko eilučių stacionarumą, jei gauta tikimybė yra mažesnė už  $\alpha$  reikšmę, t. y. 0,05, tada būtina jas diferencijuoti ir tik atlikus šiuos veiksmus galima vertinti priežastingumą.

**Tiesioginių užsienio investicijų (toliau – TUI) į Lietuvos apdirbamosios gamybos sektorių pritraukimą lemiantys veiksniai.** TUI pasiskirstymas tarp šalių sektorių nėra simetriškas, ypač yra matomi didžiuliai skirtumai svarbiausiuose besivystančių rinkų sektoriuose, kaip tvirtina Paul ir Jadhav (2019). 2002–2015 metais šie autoriai nustatė, kad daugiau nei 66 proc. viso pasaulio TUI investicijų pritraukė Rusija, Brazilija, Čilė, Indija ir Kinija, o kitos šalys, tokios kaip Pakistanas, Rumunija, Estija, Latvija ir Lietuva, turi labai mažą dalį TUI įplaukų besivystančiuose sektoriuose. Todėl norint subalansuoti sektorių ir regionų plėtrą į besivystančius sektorius, yra svarbiausia išspręsti tarp sektorių tiesioginių užsienio investicijų įplaukų dispersijos dinamiką.

Mokslininkai (Naudė ir Szirmai, 2012; Haraguchi ir kt., 2017) pabrėžia gamybos sektoriaus svarbą šaliai, nes, pasak jų, šis sektorius vaidina didžiulį vaidmenį šalims kuriant tvarų ekonomikos augimą bei nacionalinėje ekonomikoje. Gamyba užima svarbią dalį besivystančių šalių ūkyje, Haraguchi (2017) teigia, kad šalys turi didesnių galimybių vykdyti gamybinę veiklą eidamos modernios industrializacijos keliu. Szirmai ir Naudė (2012) teigia, kad gamybos įmonių rinka visame pasaulyje susiduria su daugybe iššūkių. Senųjų pramoninkų patekimą į rinkas apsunkina Kinijos iškilimas, kyla grėsmė, kad kils nedarbo lygis, o klimato kaita reikalauja tvaresnių gamybos sprendimų. Taip pat jie atkreipė dėmesį į naujus pramonės politikos diskusijos elementus, kurie turi apimti eksperimentavimą, mokymąsi, pati politika privalo būti interaktyvi. Pagrindinį vaidmenį atlieka verslumo, žinių ir inovacijų sektorius.

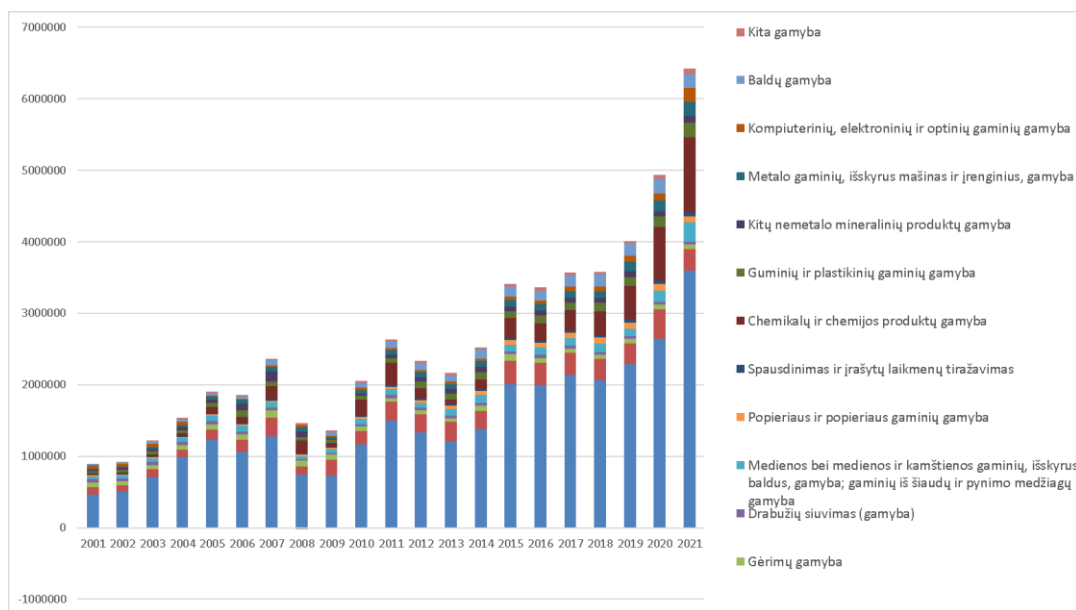
Inovacijos ir novatoriškumas yra esminis gamybos įmonių augimo ir išlikimo veiksnys. Gamyboje inovacijų procesas daugiausia yra realizuojamas diegiant naujoviškus procesus ir produktus (Marzi ir kt., 2017). Viena iš besivystančios šalies standartų yra gamybos pramonės plėtra, o gamybos pramonės sektorių plėtra diegiant pažangias ir naujas technologijas vis dar yra didelis iššūkis (Djulius, 2019). Užsienio tiesioginės investicijos į gamybos sektorių apibūdinamos kaip mechanizmas, kuriuo tarptautinės įmonės įgauna nuosavybės teisių, o priimanči šalis ir įmonės įgauna naujų išteklių bei yra skatinamos didinti konkurencingumą ir darbo našumą (Li, 2017).

Qosimov'as ir Ko'chimov'as (2022) tyrė investicinį patrauklumą nulemiančius veiksnius, kurie patvirtina, kad tiesioginės užsienio investicijos vaidina svarbų vaidmenį plėtojant skaitmeninę ekonomiką. Dėl tokių priežasčių TUI priimančios šalys susiduria su labai daugybe problemų, nes strateginiu lygmeniu šalys turi parengti politikos priemones, kurios atitiktų tarptautinių investicijų struktūros ir investavimo sąlygų pokyčius. Šiame skaitmeniniame amžiuje keičiasi konkurenciniai ekonomikos pranašumai, kurie padeda pritraukti tarptautines investicijas. Besivystančioms šalims iššūkiu tampa tarptautinių investicijų į skaitmeninę ekonomiką pritraukimą lemiančių veiksnių kaita. Patrauklumas vis mažiau priklauso nuo tokių rinkos rodiklių kaip mažos darbo sąnaudos, o didesni vaidmenį vaidina tokie veiksniai kaip infrastruktūros būklė, darbuotojų kvalifikacija ir pigios energijos prieinamumas.

Literatūroje esama daug mokslinių darbų, kurie aprašo tiesioginių užsienio investicijų naudą šalies ūkiui, produktyvumui ir kitiems svarbiems rodikliams (Svedin ir Stage, 2016; Baranwal, 2019; Stundžienė ir Sabonienė, 2019; Džulius ir kt., 2019). Ir nors parašyta gana daug darbų apie užsienio kapitalo atėjimą lemiančius veiksnius, tačiau tik keli tyrimai apėmė TUI lemiančius veiksnius sektoriniu lygmeniu (Lee ir kt., 2016; Polat, 2015). Pasigendama sektorinės analizės, leisiančios identifikuoti veiksnius, kurie gali nulemti tiesioginių užsienio investicijų pritraukimą į apdirbamosios gamybos sektorių. Atlikus mokslinių tyrimų apie tiesioginių užsienio investicijų pritraukimą lemiančius veiksnius ir gamybos pramonės svarbą šaliai analizę, išskyla problema, kad yra nepakankamai tyrimų apie investicijų pritraukimą į apdirbamosios gamybos sektorių. Galima teigti, kad patrauklumas TUI į šį sektorių reikalauja holistinio požiūrio. Investicinis patrauklumas priklauso nuo pasirinkto sektoriaus, konkurencinės aplinkos ir šiandieninės ekonomikos raidos tendencijų. Modernėjantis apdirbamosios gamybos sektorius ir investuotojų lūkesčiai verčia ieškoti būdų, kaip išlaikyti ir padidinti šalies patrauklumą globalioje rinkoje (Veiksnių, lemiančių tiesioginių užsienio investicijų į apdirbamosios gamybos sektorių pritraukimą, vertinimas, 2023).

### Apdirbamosios gamybos bendras veiklos pelnas Lietuvoje 2001–2021 metais

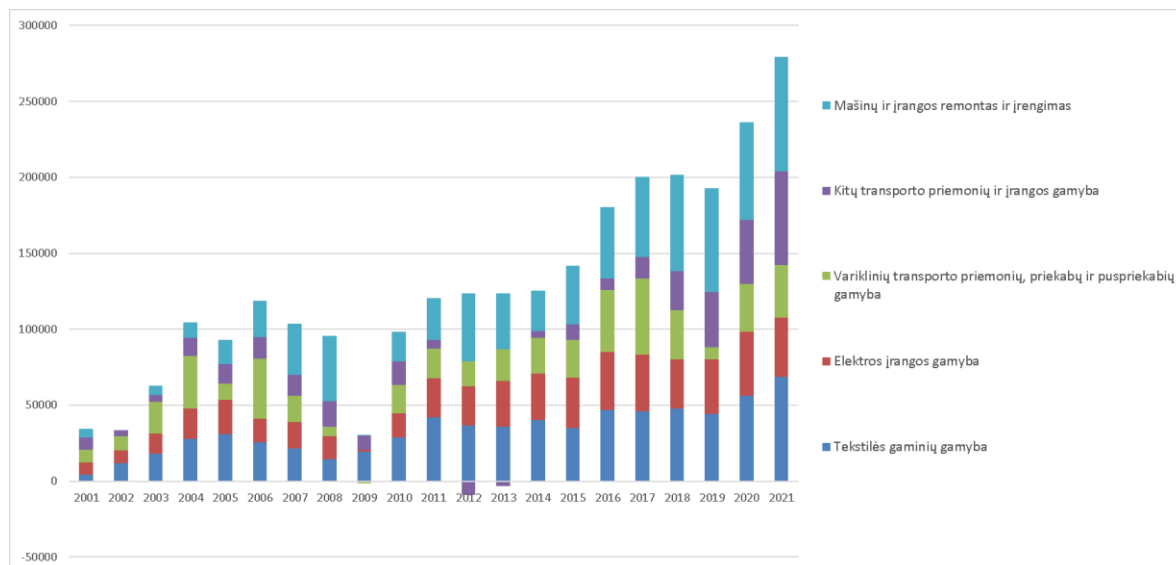
Toliau straipsnyje apžvelgiama, kaip keitėsi apdirbamosios gamybos bendras veiklos pelnas Lietuvoje 2001–2021 metais. Pagal LR Statistikos departamento duomenis matoma, kad Lietuvoje apdirbamosios gamybos sektoriaus veiklos pelnas yra labai skirtingas: vienais metais veikla yra pelningesnė, o kitais metais – nuostolingesnė.



**1 pav.** Apdirbamosios gamybos bendras veiklos pelnas Lietuvoje 2001–2021 metais

*Sudaryta autorės, remiantis LR Statistikos departamento duomenimis (2023)*

Apdirbamosios gamybos bendras veiklos pelnas Lietuvoje konkrečiuose gamybos sektoriuose labai skiriasi. Išanalizavus baldų gamybos sektorių matoma, kad nuo 2001 metų iki 2005 metų gamyba augo, nuo 2005 metų iki 2006 metų baldų gamyba mažėjo, paskui vėl didėjo iki 2007 metų, todėl galima teigti, jog baldų gamyba kiekvienais metais kito netolygiai. Baldų gamybos sektoriuje 2021 metais pelno dydis buvo didesnis 31 kartą negu 2001 metais. Kaip ir baldų gamyboje, kompiuterinių, elektroninių ir optinių gaminių gamyba taip pat kito netolygiai – pelnas svyravo vidutiniškai apie 18 proc. Metalų gaminių, išskyrus mašinas ir įrenginius, gamyba nuo 2001 metų iki 2008 metų augo, o 2009 metais pelnas nežymiai sumažėjo, nuo 2010 metų pradėjo augti kas metus vidutiniškai apie 18 proc. Kitų nemetalo mineralinių produktų gamybos srityje bendras veiklos pelnas nuo 2001 metų augo, o paskui nuo 2007 metų mažėjo, iš diagramos matoma, kad pelnas buvo nepastovus. Guminių ir plastikinių gaminių gamybos bendras veiklos pelnas buvo nepastovus: tai augo, tai mažėjo. Chemikalų ir chemijos produktų gamybos srityje nuo 2001 metų iki 2005 metų pelnas augo, o paskui matoma, kad pelnas kito netolygiai. Spausdinimo ir įrašytų laikmenų tiražavimo bendras veiklos pelnas buvo nepastovus ir kito netolygiai. Vidutiniškai kas metus didėjo apie 14 proc. Popieriaus ir popieriaus gaminių gamybos pelnas išaugo nuo 2008 metų iki 2018 metų. Nuo 2019 metų pelnas tai mažėjo, tai augo. Medienos bei medienos ir kamštienos gaminių, išskyrus baldus, gamyba ir gaminių iš šiaudų ir pynimo medžiagų gamyba nuo 2001 metų augo iki 2006 metų, o nuo 2007 metų bendras veiklos pelnas kito netolygiai. Vidutiniškai kas metus didėjo apie 13 proc. Iš pateiktų duomenų matoma, kad drabužių siuvimas (gamyba) kito netolygiai, vidutiniškai kas metus kito apie 1 proc. Gėrimų gamybos srityje, kaip ir visuose kituose sektoriuose, pelnas buvo nepastovus ir kito netolygiai. Vidutiniškai kas metus kito apie 2 proc.

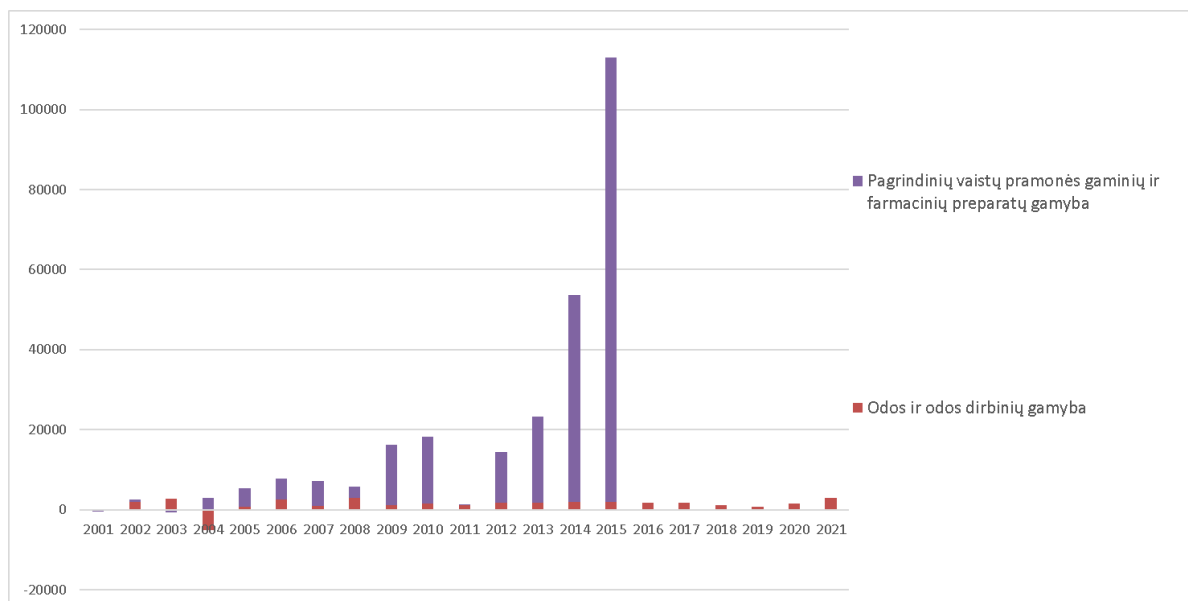


**2 pav.** Kiti sektoriai. Apdirbamosios gamybos bendras veiklos pelnas Lietuvoje 2001–2021 metais

*Sudaryta autorės, remiantis LR Statistikos departamento duomenimis (2023)*

Iš 2 pav. pateiktų duomenų matoma, kad mašinų ir įrangos remonto ir įrengimų veiklos pelnas nuo 2003 metų augo iki 2008 metų. Toliau nuo 2010 metų veiklos pelnas augo arba išliko stabilus. Vidutiniškai kasmet veiklos pelnas kito – didėjo apie 8 proc. Kitų transporto priemonių ir įrangos gamybos bendras veiklos pelnas iki 2011 metų kito netolygiai, o 2012 metais ši gamybos sritis patyrė nuostolį, kuris sudarė 8 858 tūkst. eurų. Nuostolis liko nepakitęs iki 2013 metų. Variklinių transporto priemonių, priekabų ir puspriekabių gamybos pelnas keitėsi netolygiai, 2009 metais pelno nebuvo uždirbta. 2008–2009 įvyko ekonominė krizė – tai ir galėjo nulemti pelno pokyčius. Elektros įrangos gamybos sektoriuje didžiausias pelnas buvo pasiektas 2020 metais – 42 066 tūkst. eurų. Vienas iš

veiksnių, kuris galėjo skatinti tokį įmonės pelno augimą, buvo pandemija. Tekstilės gaminių gamybos sektoriuje didžiausias pelnas buvo pasiektas 2021 metais, jis siekė 68 797 tūkst. eurų.



**3 pav.** Apdirbamosios gamybos bendras veiklos pelnas Lietuvoje 2001–2021 metais. Odos ir odos dirbinių ir pagrindinių vaistų gamyba.

*Sudaryta autorės, remiantis LR Statistikos departamento duomenimis (2023).*

Iš 3 paveiksle pateiktų duomenų matoma, kad pagrindinių vaistų pramonės gaminių ir farmacinių preparatų gamyba buvo nepastovi: ji augo nuo 2004 metų iki 2006 metų, tada vėl mažėjo iki 2008 metų, o nuo 2012 metų pagrindinių vaistų pramonės gaminių ir farmacinių preparatų gamyba sparčiai augo iki 2015 metų, tikėtina dėl to, kad per tą laiką išaugo šios srities prekių paklausa. Odos ir jos dirbinių gamyba kiekvienais metais laikėsi tolygiai, išskyrus 2004 metais, kai odos gamyba patyrė nuostolių. Palyginus 2021 metus su 2001 metais matoma, kad veiklos pelnas išaugo apie 2 kartus.

## Išvados

1. Apibendrinant galima teigti, kad bendras veiklos pelnas yra įmonės pelno / nuostolių ataskaitoje pateikiama pelno rūšis. Šis pelnas yra lygus įmonės pajamoms minus savikainai.
2. Straipsnyje pateikto tyrimo objektas yra pramonės sektorius – apdirbamoji gamyba – t. y. visa gamyba, procesas, kurio metu žaliava, atskiri komponentai ar dalys yra paverčiama gatavu produktu. Atlikta mokslinės literatūros analizė atskleidė, kad tiesioginės užsienio investicijos yra neatsiejama šalies ekonominės plėtros dalis. Jos laikomos vienu iš pagrindinių globalizacijos elementų ir apima vadybą, verslumą, technologijas. Šalies patrauklumas tiesioginėms užsienio investicijoms yra neatsiejamas nuo investicinio patrauklumo, kuris gali būti suvokiamas kaip grupė veiksnių, kurie formuoja įmonių, tam tikrų sektorių galimybes investuoti ir augti.
3. Apibendrinant statistinių duomenų analizės rezultatus galima teigti, kad apdirbamosios gamybos bendro pelno pokyčiai buvo netolygūs. Tai yra labai svarbu, parodo sektorių jautrumą ekonominiams pokyčiams. Kai kuriais atvejais pelno svyravimą galėjo lemti ekonominė krizė, pandemija arba paklausos pokyčiai. Pavyzdžiui, nuo 2012 metų didžiausią pelną gavo elektros įrangos gamybos sektorius. Taip pat svarbu pažymėti, kad kiekviename sektoriuje pokyčiai buvo skirtingi, pavyzdžiui, tekstilės gaminių sektorius 2021 metais pasiekė didžiausią pelną, o kituose sektoriuose pelno dydis skyrėsi. Apibendrinus duomenis apie skirtingus apdirbamosios gamybos sektorius, paaikškėjo, kurie sektoriai yra pelningesni, o kurie linkę į nuostolingumą ar stabilumą. Analizuojamu laikotarpiu sparčiausiai pelnas augo mašinų ir įrangos remonto ir įrengimų,

pagrindinių metalų gamybos, elektros įrangos gamybos, chemikalų ir chemijos produktų gamybos, tekstilės gaminių gamybos sektoriuose.

## Informacijos šaltiniai

1. Bražukienė I. O. 2013 metai. Apdirbamoji gamyba Lietuvoje atkūrus nepriklausomybę., Vilniaus universitetas. Geografija ir edukacija 2013, Nr. 1, p. 121–129. 2351-6453. ISSN 2424-5194.
2. Česonienė N. (2014). Pelno (nuostolių) ataskaitos informacijos formavimas ir jos tobulinimo galimybės per internetą - <https://vb.mruni.eu/object/elaba:2120920/2120920.pdf>. 2023-10-12
3. Djulius, H., Wongyu, C., Juanim, J., & Santy, R. D. (2019). Nexus of foreign direct investment, domestic investment, and manufacturing industry value added in Indonesia. Signifikan: Jurnal Ilmu Ekonomi, 8(1), 1-8.
4. Finansistas.net. Prieiga per internetą - <https://www.finansistas.net/veiklos-pelnas.html>. 2023-09-25.
5. Haraguchi, N., Cheng, C. F. C., & Smeets, E. (2017). The importance of manufacturing in economic development: has this changed?. World Development, 93, 293–315.
6. Įmonių finansinė analizė rodiklių skaičiavimo metodika. Vertybinių popierių birža NASDAQ OMX Vilnius. 2010 metai. Prieiga per internetą - [https://www.nasdaqbaltic.com/files/vilnius/leidiniai/Rodikliu\\_skaiciavimo\\_metodika-final.pdf](https://www.nasdaqbaltic.com/files/vilnius/leidiniai/Rodikliu_skaiciavimo_metodika-final.pdf). 2023-10-12.
7. Leskauskienė A. (2023). Veiksnių, lemiančių tiesioginių užsienio investicijų į apdirbamosios gamybos sektorių pritraukimą, vertinimas. Prieiga per internetą - [https://elaba.lvb.lt/primos-explore/fulldisplay?docid=ELABAETD166715297&context=L&vid=ELABA&lang=lt\\_LT&search\\_scope=LABTFALL&adaptor=Local%20Search%20Engine&tab=default\\_tab&query=any,contains,Veiksni%C5%B3,%20lemian%C4%8Di%C5%B3%20tiesiogini%C5%B3%20u%C5%BEsienio%20investicij%C5%B3%20%C4%AF%20apdirbamosios%20gamybos%20sektori%C5%B3%20pritraukim%C4%85,%20vertinimas&offset=0](https://elaba.lvb.lt/primos-explore/fulldisplay?docid=ELABAETD166715297&context=L&vid=ELABA&lang=lt_LT&search_scope=LABTFALL&adaptor=Local%20Search%20Engine&tab=default_tab&query=any,contains,Veiksni%C5%B3,%20lemian%C4%8Di%C5%B3%20tiesiogini%C5%B3%20u%C5%BEsienio%20investicij%C5%B3%20%C4%AF%20apdirbamosios%20gamybos%20sektori%C5%B3%20pritraukim%C4%85,%20vertinimas&offset=0). 2023-10-12.
8. Lietuvos bankas. Eurosisistema. „Lietuvos ekonomikos apžvalga“. 2021 metai. Prieiga per internetą - [https://www.lb.lt/uploads/publications/docs/29366\\_b2ec48730cab33854f6efad24d31af7c.pdf](https://www.lb.lt/uploads/publications/docs/29366_b2ec48730cab33854f6efad24d31af7c.pdf). 2023-09-25.
9. Li, L., Liu, X., Yuan, D., & Yu, M. (2017). Does outward FDI generate higher productivity for emerging economy MNEs?—Micro-level evidence from Chinese manufacturing firms. International Business Review, 26(5), 839–854.
10. Lee, S. B., Kotabe, M., Heo, D., Kang, B. J., & Yoon, A. H. (2016). Do sectoral and locational factors of foreign direct investment from emerging countries matter for firm performance? The case of Korean firms' FDI in China's service sector. In The political economy of Chinese finance (Vol. 17, pp. 393-411). Emerald Group Publishing Limited.
11. Marzi, G., Dabić, M., Daim, T., & Garces, E. (2017). Product and process innovation in manufacturing firms: a 30-year bibliometric analysis. Scientometrics, 113, 673–704.
12. Naudé, W., & Szirmai, A. (2012). The importance of manufacturing in economic development: Past, present and future perspectives.
13. Oficialiosios statistikos portalas. Prieiga per internetą - <https://osp.stat.gov.lt/>. 2023-09-12.
14. Prieiga per internetą - <https://www.lgd.lt/sites/default/files/12-21-1-SM.pdf>. 2023-10-12.
15. Paul, J., & Jadhav, P. (2019). Institutional determinants of foreign direct investment inflows: evidence from emerging markets. International Journal of Emerging Markets.
16. Polat, B. (2015). Determinants of Foreign Direct Investments (FDIs) in Central and Eastern European Countries (CEECs) and Turkey.
17. Rutkauskas A.V. ir kt. Verslo finansų principai ir praktika: mokomoji knyga. - Vilnius, „Technika“, 2009. - 328 p. – ISBN 978-9955-28-405-5.
18. Svedin, D., & Stage, J. (2016). Impacts of foreign direct investment on efficiency in Swedish manufacturing. SpringerPlus, 5(1), 1–17.

19. Stundziene, A., & Saboniene, A. (2019). Tangible investment and labour productivity: Evidence from European manufacturing. *Economic Research-Ekonomska Istraživanja*, 32(1), 3519–3537.
20. Verslo žinios /žodynas. Prieiga per internetą - <https://zodynas.vz.lt/EBIT>. 2023-10-12.
21. Qosimova, D., & Ko‘chimov, A. (2022). Fundamentals of Investment Environment in the Process of Digital Transformation of the Economy. *Vital Annex: International Journal of Novel Research in Advanced Sciences*, 1(5), 55–59.